

Alain Mabanckou

Katkine Klaas

Prantsuse keelest tõlkinud Ulla Kihva

Pauline Kenguéle, minu emale

Esimesed leheküljed

lugu oli nii, et Tuulest Viidud Krediidi baari peremees andis mulle vihiku, mille ma pean täis kirjutama, ta on nimelt pähe võtnud, et mina, Katkine Klaas, suudan raamatuga maha saada, sest ma olin talle kord naljaviluks rääkinud ühest kuulsast kirjanikust, kes jõi nagu hobune, kirjanikust, keda tuli mõndapuhku isegi rentslist üles korjata, kui ta oli lakku täis, peremehega ei tasu nalja visata, sest tema võtab kõike tõe pähe, ja kui ta mulle selle vihiku andis, täpsustas ta kohe, et see on mõeldud talle, üksnes talle, keegi teine seda ei näe, ja mina tahtsin siis teada, miks see vihik talle nii tähtis on, tema vastas, et ei taha, et Tuulest Viidud Krediit ühel päeval lihtsalt niisama kaoks, ja lisan, et siin maal ei mõista inimesed mälestusi hoida, et möödas on need ajad, kui sängi veerel vanaema jutuvestmist kuulati, et nüüd on tulnud kirja tund, sest käsikirjad ei põle, samas kui jutt on puha must suits, metskassi kusi, Tuulest Viidud Krediidi peremehele ei meeldi kulunud ütlemised, nagu „kui Aafrikas mõni vanainimene sureb, põleb maha terve raamatukogu“, ja kui ta seda laialt levinud klišeed kuuleb, läheb ta marru ja lajatab „sõltub sellest, mihuke vanainimene, nii et ärge jahvatage, mina usaldan ainult seda, mis seisab kirjas“, nii ma siis aeg-ajalt kriban miskit üles, rohkem tema meelega, aga ega ma ise ka alati ei tea, mis ma siia kokku keeran, ausalt öelda on kirjutamine mulle täitsa meeldima hakanud, aga talle ma seda ei tunnista, muidu mõtleb veel teab mida ja hakkab mind rohkem tagant utsitama, aga mina tahan, et mulle jääks vabadus kirjutada, kunas saan ja tahan, pole midagi hullemat kui sunnitöö, ma pole tema neeger, ma kirjutan ikkagist ka enda jaoks, ja sellepärast ma ei tahaks olla tema nahas, kui ta vihikut lehitsema asub, ma ei anna seal kellelegi armu, aga siis, kui tema seda loeb, pole mina enam selle baari kunde, ma vean oma luud-kondid kuhugi mujale, kui olen oma kõrvalseisja vaatlused vargsi üle andnud ja lausunud „missioon täidetud“

alustuseks pean ma rääkima, mis mäsu siin lahti läks, kui baar ukсед avas, pean rääkima kolgatast, mis omanikul tuli läbi käia, eks nad tahtsidki ta hauda viia, tahtsid, et ta paneks

kirja oma Juuda testamendi, kõik sai alguse kirikumeestest, kes märkasid, et neil jääb puhapäeviti kirikulisi vähemaks, ja päästsid valla tõelise püha sõja, igauks neist viskas oma Jeruusalemma piibli Tuulest Viidud Krediidi ette maha, nad ähvardasid, et kui asi samamoodi jätkub, ei tule siin kandis enam ühtki missat, ei tule ühtki transsi laulude saatel, ei tule Püha Vaimu, kes Trois-Cents'i linnaosa peale laskuks, ei tule musta krõbedat armulaualeiba, ei tule magusat veini, Kristuse verd, ei tule kooripoisse, ei tule vagasid õdesid, ei tule küünlaid, ei tule almust, ei tule esimest armulauda, ei tule teist armulauda, ei tule katekismust, ei tule ristimist, ei tule mitte kui midagi, ja kõik lähevad siis otse põrgu, ja seejärel asus rünnakule puhkepäevadel ja riigipühadel kogunev sarvekandjate sündikaat, nemad väitsid, et kui naised neile enam hästi süüa ei anna, et kui naised neid enam ei austa nagu mineviku naised, siis on see suures osas Tuulest Viidud Krediidi süü, nad ütlesid, et austus on tähtis, et kui keegi, siis just naised on loodud selleks, et mehi austada, sest nii on see olnud aegade algusest peale, Adamast ja Eevast saati, ja need tublid pereisad ei leidnud põhjust, miks peaks asjad äkki muutuma, ühesõnaga, naised aga roomaku, täitku meeste käske, nii nad ütlesid, aga samuti asjata, ja järgmiseks tuli rusikaid viibutama endiste alkohoolikute ühing, mille liikmed on teise usku pööranud, lürbivad nüüd hoopis vett, Fantat, Pulpi apelsinilimonaadi, granadillisiirupit, Senegali hibiskijooki, greibimahla või Nigeeriast koos India kanepi lehtedega sisse smugeldatud Coca-Cola *light*'i, nood dogmaatikud piirasid baari sisse neljakümneks päevaks ja neljakümneks ööks, aga samuti asjata, ja järgmiseks korraldasid müstilise aktsiooni hõimupealikud, moraalitraditsioonide vardjad, kaasas amuletid, mille nad baarilävele lennutasid, kaasas sajatused, mille nad Tuulest Viidud Krediidi peremehe pihta saatsid, kaasas surnud hinged, kelle nad kõnelema äratasid, ja pealikud kuulutasid, et küll ta veel praeb tasasel tulel, et lõpuks sõidab ta vabatahtlikult liftiga tapalavale, aga see oli kah asjata, ja viimaks lendas peale märatsejate bande, kelle olid kinni maksnud paar siinse kandi vana sitapead, kes igatsesid taga de Gaulle'i kunagist residentsi, jooksupoisi muretut elu valgete teenistuses, neegri raugapõlve ja teenetemedaljoni, koloniaalnäituste aega ja neegripidusid, kus Joséphine Baker, banaanid võöl, puusi hõõritas, ja nii need laitmatu nimega härrad peremehele väljapääsmatu lõksu üles seadsidki, abiks mustade maskidega märatsejad, kes saabusid keset ööd, pimeduse südames, neil olid kaasas Sansibari raudtoikad, kristliku keskaja kaikad ja nuiad, suulu Tšaka aegsed mürgiodad, kommunistlikud sirbid ja vasarad, Saja-aastase sõja katapuldid, Gallia sõjakirved, pügmeede kõplad, 1968. aasta maikuu Molotovi kokteilid, Rwanda matšetehooaja laiad noad, Taaveti-Koljati kuulsa kahevõitluse ling, nad tulid tükkis kõige selle muljet avaldava arsenaliga, aga ikkagist asjata, siiski suutsid nad ühe osa

lokaalist maha lammutada, ja sellest hakkas rääkima kogu linn, ja sellest hakkas rääkima kogu ajakirjandus, Surnud Tänav, Aafrika Nädal, Mwindi, Mouyondzi Tribune, leidus isegi turiste, kes tulid naaberriikidest kohale, et paika oma silmaga näha, nagu palverändurid käivad Nutumüüri ääres, ja nood turistid klõpsutasid hunnikute viisi pilte, ma küll ei tea, misjaoks, aga sellegipoolest tegid nad pilti, leidus isegi kohalikke, kes polnud kunagi varem jalga Trois-Cents'i kvartalisse tõstnud ja kes nüüd häämingus ringi uudistasid, nad mõtlesid endamisi, kuidas küll inimesed suudavad elada täiuslikus sümbioosis prügihunnikute, veelompide, kodulooma raibete, põlenud sõidukite, muda, lehmakookide, peatänaval haigutavate aukude ja kokkuvarisemise äärel majadega, ja meie baarimees jagas intervjuusid paremale ja vasakule, ja meie baarimehest sai üleöö märter, ja meie baarimeest näidati üleöö kõikides saadetes, ta kõneles põhjaosa lingala keeles, Mayombe metsa monokutuba keeles, bembe keeles nagu Moukoulou silla elanikud, kel on kombeks erimeelsusi nugade abil lahendada, ja nüüd teadsid teda kõik, ta sai kuulsaks, ta äratas kaastunnet, teda taheti aidata, kirjutati isegi toetuskirju, petitioone tolle vabariigi mehe kaitseks, kes sai hüüdnimeks Kangekaelne Tigu, aga ennekõike võis loota joodikutele, kes hoiavad ikka ja alati ühte, kuni viimse veinitilgani, ja kes asusid nüüd tegutsema, nad käärtsid käised üles, et teha heaks kahjud, mille olid tekitanud koloniaalnäitust, de Gaulle'i residentsi, Joséphine Bakeri neegripidusid taga nutvad inimesed, ja mõne arust tühisest vahejuhtumist sai lõpuks riikliku tähtsusega küsimus, räägiti „Tuulest Viidud Krediidi afäärist“, valitsus tõstas teema ministrite nõukogus, ja osa valitsusest nõudis lokaali kohest tingimusteta sulgemist, teised aga hakkasid vastu mitte just palju veenvamate argumentidega, väike sisalikevaheline kähmlus oli seega riigi kaheks lõhestanud, ja siis, autoriteedi ja tarkusega, mille poolest ta sestpeale kuulsaks sai, tõstis häält põllukultuuri-, kaubandus- ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete minister Albert Zou Loukia, ta pidas maha mälestusväärse kõne, kõne, mis on jäänud üheks kauneimaks poliitiliseks sõnavõtuks siinmail üldse, minister Zou Loukia ütles mitu korda „ma süüdistan“, ja see oli niivõrd mõjuv, et mis ka tänaval ei juhtunud, olgu kerge sõnelus või pisike ülekohtus, müristasid kõik „ma süüdistan“